

Hortenzie (Hydrangea)

Táto kríčkovitá rastlina kvitne bohatými drobnými kvetmi bielej, purpurovej a ružovej farby, ktoré vytvárajú guľovité súkvetia. Hortenzia je bohato kvitnúca rastlina pochádzajúca z juhovýchodnej ázie. K nám sa dostala pravdepodobne z Japonska, alebo Číny, kde má jej pestovanie dlhú tradíciu. Meno vraj získala po priateľke francúzskeho botanika s menom Hortensie Barté. Hydrangea, je odvodený od gréckeho slova hydro (voda) a anteion (sud alebo džbán), opisuje modrú farbu a guľatý tvar jej kvetu. Iný príbeh rozpráva, ako Hortenziu kalinolistú (pravá hortenzia) omylom priviezol z Japonska lekár Thunberg a dal jej meno kalinolistá, preto že si jej rod splietil s kalinou. Na začiatku 20. storočia sa ešte pestovala v skleníkoch ako teplomilná rastlina. Dnes predávané kultivary sú dobre odolné voči mrazu.

Podľa potreby rezu rozdeľujeme hortenzie do troch skupín.

Prvá skupina

Patrí do nej hortenzia metlinatá (*Hydrangea paniculata*), ktorá kvitne od augusta do septembra na tohtoročných výhonkoch. Dosahuje výšku jeden až dva metre, má jemné kuželovité, akoby čipkované súkvetie na dlhých stonkách. Vyžaduje hlboký jarný rez. Je najodolnejšia proti mrazu a dobre znesie aj mierne presušenie. Ak hortenziu metlinatú na jar nezrežeme, keď po niekoľkých rokoch stráca tvar, preto ho nakoniec musíme zmladiť hlbokým rezom. Podobne režeme aj hortenziu stromčekovitú (*Hydrangea arborescens*), ktorá tvorí guľovité súkvetia s priemerom desať až dvadsať centimetrov. Kvitne od konca júla do septembra.

Druhá skupina

Do tejto skupiny patrí hortenzia kalinolistá (*Hydrangea macrophylla*). Kvitne takisto od polovice leta, ale na vlnajšom dreve. Mladé rastliny mierne zrežeme skoro na jar. Odstránime tenké, slabé výhonky a staré súkvetia. Odumreté výhonky odstránime až po zdravú časť. Táto hortenzia má najkrajšie a najfarebnejšie jednoduché aj plné kvety v guľatých alebo plochých súkvetiach. Kvety sú veľké, v priemere dosahujú pätnásť až dvadsať centimetrov. Je nenáročná na pestovanie. Rastlina, ako už názov *Hydrangea* napovedá, veľmi obľubuje vodu. Vyhovuje jej polozatienené, alebo tienisté stanovište. Je lepšie, keď na ňu dopadá priame slnko skôr zrána ako večer, pretože prudké letné slnko v kombinácii s vyššou teplotou spôsobuje vädnutie kvetov. Prudké slnko môže tiež spôsobiť spálenie listov na neaklimatizovaných rastlinách. Citlivo reaguje na studený prívian, preto by mala stáť na chránenom mieste.

Kvitne od mája do konca augusta. Farba kvetou je rôzna a aj tvary a veľkosti súkvetí majú veľkú rozmanitosť. Farba kvetov je často závislá na kyslosti pôdy. Kyslejšia pôda sfarbuje kvety do modra. Aby ste dosiahli a udržali modré sfarbenie hortenzií, je nutné, aby bola pôda kyslá (nízke pH). Zabezpečíte ju pridaním vhodnej rašeliny. Do zálievky tiež pridávajte

roztok síranu hlinitého ($\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ tiež aj E520 používa sa pri čistení pitnej vody) alebo použite hnojivo na “modré” hortenzie. Podľa dodávateľa rastlín sa odporúča sa kúpiť tester a otestovať kyslosť pôdy. Ideálna kyskosť pre modrú farbu je 5,0 - 5,8 pH. Ideálna kyslosť pre ružovú farbu je 6,5 - 7,0 pH. Ak teda máte neutrálnu pôdu ako ja (7,0 pH) je to ideálne pre ružovú farbu kvetov. Podmienkou kvitnutia je kyslá, kyprá pôda. Vyžaduje pravidelnú závlahu a každých štrnásť dní prihnojovanie tekutým plným hnojivom na hortenzie alebo azalky.

Týmto spôsobom sa dá skorigovať farba do modra, ale nie zásadne zmeniť. Podľa mojich skúseností sa týmto hnojivom s prídavkom síranu hlinitého dá ovplyvniť pôda len málo. Bál by som sa prehnojovania rastlín, pričom farba by bola stále naružovelá. Ak je totiž pôda neutrálna musíme pridať aj kyslú rašelinu. Ak máme hortenziu už zasadenú, môžeme skúsiť odkopať opatrne korene a časť vrchnej zeminy vymeniť za kyslú rašelinu. Rašelina je vo všeobecnosti kyslá (4,5 – 5,5 pH), ale to je veľký rozptyl kyslosti. Použijeme teda rašelinu na rododendróny a azalky s pH 4,2 – 4,8. Pre ešte účinnejšiu chemickú zmenu vlastností pôdy môžeme pridať síran hlinitý, (alebo síran hlinitoamónny) pričom postupujeme podľa pestovateľov hortenzie Endless Summer nasledovne:

1) Otestujeme kyslosť pôdy

2) Po úspešnom otestovaní pôdy treba pridať síran v jednotkách pounds na 100 štvorcových stôp. Pre piesočnatú zem musíte ubrať 1/3 dávky, alebo pre ílovitú pôdu pridať 1/2 z množstva.

Namerané pH	Požadované pH 6.5	Požadované pH 6	Požadované pH 5.5	Požadované pH 5	Požadované pH 4.5
8	3	4	5	6	7
7.5	2	3	4	5	6
7.0	1	2	3	4	5
6.5		1	2	3	4
6.0			1	2	3

(<http://endlesssummerblooms.com/en/consumer/plants/theoriginal/care/change-color>)

Hortenziu kalinolistú pestujeme aj v nádobách ako prenosnú zeleň. Na zimu ju premiestnime do chráneného priestoru, kde v tme prezimuje pri teplote 5 °C. Zemina nesmie vyschnúť, rastlina po celú zimu čerpá vodu. Každý rok zhodí listy. Koncom zimy, keď sa začnú nalievať puky, preniesieme ju z tmavého priestoru na svetlo, ale von na terasu, balkón alebo do záhrady ju dáme až po 15. máji.

Tretia skupina

Patria do nej ostatné druhy, ako napríklad hortenzia drsná (*Hydrangea aspera*) a hortenzia popínavá (*Hydrangea petiolaris*), ktoré vyžadujú takisto len minimálny rez na jar, vlastne len odstraňovanie uschnutých súkvetí a výhonkov. Súkvetia v zime skrášľujú záhradu a zároveň chránia výhonky s vrcholovými pukmi, v ktorých sú uložené budúce kvety.